

TISÓCZKI FLÓRA

„Az európai álmom” – avagy az Európai Egyesült Államok létrejöttének lehetséges dilemmái

(KONZULENS: DR. FEJES ZSUZSANNA)

Az Európai Unió államisága nagyon aktuális és fontos kérdés napjainkban. Egy, a világon egyedülálló gazdasági és politikai csoportosulásról van szó, melynek jelenleg 27 európai állam a tagja. Az elmúlt években kibontakozó permanens gazdasági válság és ennek következményei érzetiek hatásukat nemcsak a gazdaság és a politika, de a mindennapi élet különböző szegmenseiben is. Különböző válságkezelési megoldások és alternatívák sorának kidolgozása történt már meg, és most úgy látszik, esetleg megvan a megoldás?

2012. szeptember 12-én Strasbourgban José Manuel Barroso az európai nemzetállamok föderációjáról beszélt, mely akár előirányozhatja az Európai Egyesült Államok megvalósítását is. Az elképzelés hátterében számos ok áll, amiért megvalósításának ötlete ismét előkerült, illetve sok problémát és kétséget vet fel a terv realizálása, ha a különböző lehetőségeket számba vesszük. Görögország, Spanyolország és Írország is szépen lassan a csőd szélére sodródott és az elmúlt évek során kialakult az eurózóna válsága, mellyel meg kell küzdeniük nemcsak a zóna tagjainak, de ugyanígy az egész Európai Uniónak is. A németek fiskális mentőcsomagokkal próbálták a válságot kezelni, azonban mindez eredménytelennek bizonyult. A válságot enyhíteni rövid ideig lehet, de hosszú távú megoldásra van szükség. Vannak, akik szerint az eurózóna válsága, ez a fajta pénzügyi válság és a tagállamok kormányainak adósságspirálba való kerülése tarthatatlanná válik. A megoldás csak az eurózóna megszüntetése, vagy akár az Unió felbomlása lehet, de valójában mégis, mi lenne a legjobb megoldás? Kína és az Egyesült Államok is sürgeti az Uniót a válságkezelésben, mert természetes módon a krízis az egész világon jelen van és érzeteti hatását a tengerentúlon is.

A terv szerint a közös politikai unió elérése a cél, vagyis az európai föderáció megeremése. A gyógyszer Európa bajára a föderáció lehet, de számos nagyon nehéz kérdés, kétely és következmény merül fel ezzel kapcsolatban.

Van Rompuy, Barroso, Mario Draghi és Jean-Claude Juncker rakták a tanács asztalára a tervet, melynek célja az eurózóna elmozdítása föderatív irányba. A terv körvonalazódik, de még nem végleges, viszont a közös pénzzel fizető országok, vagyis az eurózóna tagjai közös gazdaságpolitikát, azt követően közös költségvetést, majd közös politikai uniót hoznának létre. A fő kérdés a nemzeti kormányokkal szemben az, hogy képesek-e feladni szuverenitásukat még nagyobb mértékben és elfogadni, hogy Brüsszel kezébe kerülne a fő döntési jogkör?

Dolgozatomban több kérdést vázok fel, és keresem a választ ezekre. Módszertanilag kitérek az Unió történetiségére, de csak dióhéjban. A fő tengely, ami mentén a téma vizsgálata releváns, az a mostani terv pontjainak elemzése, illetve ezek esetleges megvalósítása esetén a lehetségesen felmerülő következmények értékelése.

Mindig is fontos kérdés volt, hogy minek tekinthető az EU. A föderáció létrejötté esetén azonban már számos más kérdés válik kikerülhetlenné a téma tárgyalása során: nemzetállamok szuverenitása, választójog, nemzetiségi jogok, pártok és bürokrácia működése, döntéshozatal, intézményrendszer reformja és közös külpolitika? Megoldható-e, hogy egy sokszínű Európából, melyben annyira eltérőek a kulturális, társadalmi és nemzeti sajátosságok, hogy létrehozható legyen egy föderatív állam? Képes-e hosszú távon működőképes entitássá válni az Unió, mint Európai Egyesült Államok? Ha megvalósulna az elképzelés, mennyire lenne versenyképes a világ vezető hatalmai mellett? Politikai unió, közös hadsereg, új alapszerződés és adósságválság kezelése is szerepel a listán. A téma nagyon releváns és aktuális, illetve hatással van mindennapjainkra. Mindenképpen érdemes végig gondolni és megválaszolni a megválaszolható kérdéseket és verifikálni vagy éppen megcáfolni az adott hipotézist. A hipotézisek során válaszok szülehetnek, melyek a későbbiek folyamán megoldások alapjául szolgálhatnak, úgy mint az Unió esetében.